

Čech, Jaroslav, folklorní cimbalista, houslista, etnograf a pedagog, narozen 22. 5. 1932, Uherské Hradiště, zemřel 6. 3. 1970, tamtéž.

Od dětství se učil hrát na housle, navštěvoval třídu tehdejšího ředitele uherskohradištské hudební školy Františka Vávru. Často vystupoval na nejrůznějších besídkách a koncertech, což svědčilo o jeho nesporném talentu a nadání. V roce 1947 byl přijat na gymnázium v Uherském Hradišti. Zde v roce 1948 založil cimbálovou muziku, kde působil jako primáš. Cimbálová muzika byla složena z jeho spolužáků či profesorů, zejména Jana Slováčka, jemuž je připisována zásluha za přivedení zakladatele muziky k lidové hudbě.

Jaroslav Čech absolvoval gymnázium v roce 1951 a v téže roce byl přijat ke studiu hudební vědy a estetiky na Filozofické fakultě Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Brně. Studijní kombinaci však brzy změnil a estetiku vyměnil za národopis, který se mu stal hlavním oborem. Během studentských let se intenzivně věnoval sběru lidových písní z Horňácka, Dolňácka a Luhačovického Zálesí. Mezi lety 1947–55 taktéž spolupracoval se Slováckým divadlem v Uherském Hradišti, pro které komponoval a upravoval skladby k některým divadelním hrám (*Gazdina roba*, *Ženský zákon*, *Jánošík*, *Její pastorkyňa*, *Maryša* a *Hejtman Šarovec*). Krátce působil jako primáš Slováckého krúžku v Brně (1951–53). Zde se setkal s mnohými životními přáteli, zejména s Dušanem Holým, se kterým založil cimbálovou muziku na filozofické fakultě. Zde taky začínala jeho kariéra cimbalisty, poněvadž mu byla zakázána hra na housle kvůli zdravotním problémům se žebry. Pořídil si cimbál a jako samouk nástroj brzy ovládl s naprostou dokonalostí. Housle však nikdy definitivně neodložil, posloužily mu jako sběrateli lidových písní. Na postu cimbalisty krátce působil i v brněnském Slováckém krúžku, v roce 1953 však začal hrát na cimbál v muzice souboru Hradišťan, kde se v roce 1956 po ukončení vysokoškolských studií stal i uměleckým vedoucím. Hradišťan pod jeho vedením získával četná ocenění doma i v zahraničí, jako například „Zlatý náhrdelník burgundských vévodů“ na festivale v Dijonu v roce 1962. Sám Jaroslav Čech v roce 1967 obdržel zlatou medaili za cimbálové sólo na festivalu v italské Civitavecchii.

Od roku 1958 vyučoval hudební teorii a hru na cimbál na Lidové škole umění v Uherském Hradišti. Jeho velkou předností byla schopnost požadovanou látku přehrát či oživit o vlastní harmonizačně inventivní interpretaci. V té době jeho muzikantské kvality dosáhly vrcholu a byl považován za nejlepšího moravského cimbalistu. Jako první také prosadil princip variací na folklorní téma. Své pedagogické zkušenosti shrnul do metodické práce *O lidové písni, lidové instrumentální hudbě a jejím využití na lidových školách umění*, která byla v roce 1969 oceněna ministrem školství. Epizodně vyučoval hudební výchovu na uherskohradištském gymnáziu ve školním roce 1968/69. Během působení na Lidové škole umění založil v roce 1967 zcela novou cimbálovou muziku, ze které již v roce 1969 vykristalizovala skupinka muzikantů, jež projevovala zájem o cimbálovou

muziku i mimo rámec školy. Pomáhal tak rozvíjet folklórní myšlení ve svém regionu. Zemřel náhle a tragicky.

Dílo

Dílo literární

Učebnice a skripta

O lidové písni, lidové instrumentální hudbě a jejím využití na lidových školách umění (Brno 1969).

Studie

Lidová píseň a tanec ve Strání : se zvláštním přihlédnutím k tanci Pod šable (diplomová práce je uložena v Ústavu evropské etnologie Filozofické fakulty Masarykovy univerzity v Brně, Brno 1956).

Literatura

Janák, Jan: Sto let českého gymnázia v Uherském Hradišti 1884-1984 (Brno 1984).

Kolektiv autorů: Pozdrav do nebe. Vzpomínky na Jaroslava Čecha (Uherské Hradiště 2001).

Rohel, Jiří: František Hamada v kontextu vývoje lidové hudby na Slovácku (diplomová práce Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity v Brně, Brno 2006).

Káčer, Jan: Cimbálová muzika Jaroslava Čecha (bakalářská práce Filozofické fakulty Masarykovy univerzity v Brně, Brno 2009).

Potyka, Miroslav: Vzpomínka na muzikanta a pedagoga Jaroslava Čecha (Slovácký deník, 3. 3. 2010).

Káčer, Jan: Cimbál a cimbalisté na Uherskohradištsku (diplomová práce Filozofické fakulty Masarykovy univerzity v Brně, Brno 2011).

Jiří Čevela